

Apotekergården

– FOR HELSEN

Gården med adresse Storgata 14 ble trolig bygget tidlig på 1900-tallet. Etter ombyggingen en gang rundt 1920 kom begeret med slangen på plass over døren. Det forble et symbol knyttet til Apotekergården helt til apoteker Gabrielsen solgte huset og flyttet inn i det nye Fakkelsenteret i 1968.

Skålen med den lille ormen har opprinnelse i gresk myologi. Hun som holdt den i sin hånd var Hygea, gudinnen som helet sår og hjalp mot mindre plager. Over hele Europa har skålen og slangen vært brukt som apotekernes symbol.

Apoteker Gabrielsen flyttet faktisk virksomheten sin over til et bygg som også var beskyttet av en skikkelse fra

mytologien. På utsiden av Fakkelsenteret tronet en Vestalinne, en kvinnelig romersk tempelvokter med en ildskål i hånden.

Det var ikke hvem som helst som fikk drive apotek i Norge. Man måtte være farmasøyt, og det var forbudt for det offentlige å drive slik virksomhet.

I 1961 var apoteket i Storgata ett av 276 stykker fordelt over landet. De var små private bedrifter, solgte et vell av forskjellige kjemiske stoffer, og blandet eller laget mye av medisinen selv. Og medisinen kunne være så mangt. Mellom 1916 og 1927 var alt salg av sprit forbudt i Norge. I løpet av disse årene ble det skrevet ut resepter på sprit til alle mulige slags lidelser både hos mennesker og dyr. Noe så alvorlig som Spanskeesyken kunne bli

brukt som påskudd for å få med seg den dyrebare lappen som ga inngangsbilletten til apotekets varebeholdning av alkohol. Og mot en så skummel sykdom måtte det så klart cognac til.

Alkoholrestriksjonene fortsatte også etter forbudstiden, nå bestyrt av Vinmonopolet som ble opprettet i 1922. Jessheim fikk ikke eget utsalg før på 1970-tallet, og da kun med utsalg av vin. På et vis var apoteket lenge Jessheims polutsalg – i hvert fall var det hit man måtte søke hvis en ville unngå den til tider heller tvilsomme hjemmebrenten som ble brygget i minst annethvert hjem.

Huset med de mange ansiktene

Hus lever. Når vi bygger et hus i dag – for å bo i, for å drive forretning i eller noe annet – da tenker vi ofte at slik vi bygger, slik skal det være. Men så endrer verden seg. Tida går. Familien blir større, så mindre. Butikken går dårlig, kanskje blir det heller kafé? Kravene endrer seg, moten svinger. Plutselig er det som var det fineste blitt helt ut. Hvem på 1980-tallet ville trodd at vi i dag skulle synes karmapper er Barry? En måte å se framover på kan være å se bakover. Det skjer aldri det samme, men samtidig er det som regel en tendens vi kan lære av. På Jessheim har husene vært i endring siden stedet oppsto, og de er i endring fortsatt. Fasaden er husets ansikt.

På slutten av 1800-tallet var sveitserstilens høyeste mote. På Jessheim startet dette med stasjonen, og bredte seg så sakte men sikkert. Storgata ble kledd i sveitserstilens drakt.

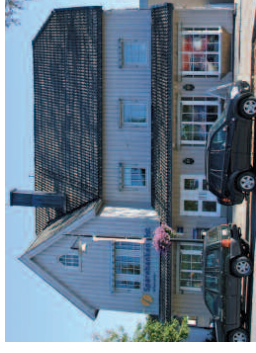
Men når alle følger moten må de innovative gå videre. I Europa var det nye vinder i arkitekturen – Art nouveau, eller Jugendstil. Vindene blåste også til Jessheim, og Apotekergården fikk ny drakt. Det ble asymmetrisk fasade med en gavl mot gata, det ble svungne linjer, oppdelte vinduer, karnapp og veranda.

Men også dette ble gammeldags. Funksjonalismen ble det nye store, og rett over gata på Jessheim kom framtiden med Lysheim og Heimen. Frie for ornamentikk, med store vinduer, flate tak og rene linjer. Behovet for å markedsføre varer i vinduer ut mot gata meldte seg også – og arkitektene måtte i gang med et nytt ansikt til Apotekergården, denne gangen funksjonalistisk.

Tok en tur til Jessheim i 2010 sto Apotekergården der fremdeles. Fasaden ut mot veggen var preget av 1980-tallets mest populære bygningselement, karnappvinduet. Og ikke ett, men tre. I tillegg var husmorvinduer med sprosser og markiser på plass rundt det hele. Den en gang moderne funksjonalismen var blitt umoderne, og lempet ut og bygget inn. Men om dette føltes riktig i jappetida, så føltes det feil i 2010. Og fra å ha vært kontorer skulle bygget igjen bli butikk, med behov for utstillingsvinduer. For første gang i husets historie, det moderne ble det forgangne. Apotekergårdens ansikt ble igjen funksjonalismens, med store vinduer, eikpanel og utgangspunkt i de gamle tegningene. Husets fasade er som et ansikt, med rynker, arr og særpreg. Titter du nærmere på Apotekergården kan du finne sporene fra tiden som er gått, en historie formet i byggematerialer.

Apotekergården 2009.
Foto: Ola H Fieldheim,
Ullensaker Kommune

Husene nederst i Storgata, før 1915. Apotekergården, Rosendal, Solheim, Meienet og poståpneriet.
Foto: Akershusmuseet

Foto øverst: Apotekergården 2009.
Foto: Ola H Fieldheim, Ullensaker kommune

Foto midten: Apotekergården 1966
Foto: Vidarøe, Akershusmuseet (Utsnitt)

Foto motsatt side: Apotekergården.
Foto: Tølfner, Eidsvoll kommune

Apotekergården

- Bygget ca 1900
- Ombygget ca 1920
- Regulert til bevaring
- Rommet apotek fram til 1968, deretter kontorer og senere forretning